

Riktlinjer för tillsyn av enskilda avlopp inom Åtvidabergs kommun

Bakgrund

Övergödning är idag ett stort miljöproblem för Östersjön och många andra vattenförekomster. Näringsämnen från dåligt renat avloppsvatten göder vattendragen, sjöarna och havet. Övergödningen orsakar algbloomning, igenväxning, syrebrist och minskad artsammansättning. Sammantaget bidrar enskilda avlopp till 15-20 % av totalutsläppet av kväve och fosfor till sjöar och hav. Dåligt renat avloppsvatten kan även förorena dricksvatten genom spridning av mag- och tarmbakterier till yt- och grundvatten.

2010 började miljökontoret utföra avloppstillsyn inom Åtvidabergs kommun och tillsyn har sedan dess skett årligen inom olika delavrinningsområden. Resultatet från tillsynen visar att i genomsnitt blir en tredjedel till hälften av avloppen underkända vid tillsynsbesöket. Detta visar att tillsynen behövs för att åtgärda de bristfälliga avloppen. Efter 2021 kommer alla avlopp i kommunen som är äldre än tio år fått tillsyn och man kommer då att börja om igen på de delavrinningsområden som fick tillsyn 2010, avloppen får därmed tillsyn i 10-årscyklar. Detta gäller inte torrtoaletter och BDT-avlopp som endast får tillsyn en gång. De som har bedömts som ödehus eller tillfälligt ödehus får normalt sett bara tillsyn en gång men bevakas för att se om bedömningen fortfarande kvarstår eller om förändringar har skett som gör att en ny bedömning behöver göras.

Enligt åtgärdsprogram för Södra Östersjöns vattendistrikt 2016-2021 ska kommunerna prioritera tillsyn av enskilda avlopp så att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Vattenmyndigheten har gjort bedömningen att tillsynen behöver utökas då de bristfälliga avloppen inte åtgärdas i den takt som behövs för att uppnå miljökvalitetsnormerna. Kvalitetskraven för ytvattenförekomster syftar till att samtliga ytvattenförekomster ska uppnå hög eller god ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus senast den 22 december 2027. Kvalitetskraven för grundvattenförekomster syftar till att samtliga grundvattenförekomster ska uppnå god kvantitativ status och god kemisk grundvatten status senast den 22 december 2027.

Övergödning är en av de parametrar som ligger till grund för bedömningen av ekologisk status.

Prioriterade områden

När tillsynen av enskilda avlopp påbörjades använde man sig av kriterierna nedan i fallande skala för att bedöma vilka områden som först och främst skulle prioriteras:

- a) Delavrinningsområden till vattenförekomster med dålig vattenstatus avseende näringsämnen (fosfor).
- b) Delavrinningsområden till vattenförekomster med otillfredsställande vattenstatus avseende näringsämnen (fosfor).
- c) Delavrinningsområden till vattenförekomster med måttlig vattenstatus avseende näringsämnen (fosfor).
- d) Delavrinningsområden till vattenskyddsområden.
- e) Delavrinningsområden till större badplatser.
- f) Delavrinningsområden inom bebyggelsegrupper där VA-frågan inte är löst.

Genomförande och bedömning

Tillsynen av enskilda avlopp görs inom varje delavrinningsområde med 10 års mellanrum. Avlopp som är äldre än 10 år besöks och de som vid tidigare tillsynsbesök fick bedömningen 0 eller 6 a-b (torrtoaletter och ödehus) besöks inte.

De som fått beslut om nytt tillstånd inom de senaste 10 åren från tillsynsåret och som är sluttillsynade eller har skickat in utförandeintyg får ingen tillsyn. De som har skickat in en ansökan före platsbesök får tillsyn om den nya anordningen inte beräknas bli färdigställd inom 2 år.

Det finns 8 olika nivåer på bedömningen av avloppsanordningarna:

0. WC-avlopp saknas. BDT-avlopp saknas eller finns, men inga krav ställs på anordningen.
  1. Utan anmärkning.
  2. Anmärkning som bör åtgärdas men utan återkoppling till miljökontoret.
  3. Anmärkning som ska åtgärdas och återkoppling ska ske till miljökontoret för en efterkontroll.
  4. Underkänd. Förbud mot utsläpp av avloppsvatten efter 2 år. Åtgärden är anmälnings- eller tillståndspliktig. Åtgärdas inom 2 år.
  5. Underkänd. Direktutsläpp, utan slamavskiljning och efterföljande rening, i sjö eller vattendrag. Förbud mot utsläpp av avloppsvatten efter 6 månader. Åtgärden är anmälnings- eller tillståndspliktig. Åtgärdas inom 6 månader.
- 6a. Ödehus. Hus som är förfallet och uppenbart inte bebos eller nyttjas, rivningsobjekt. Inga krav ställs.
- 6b. Tillfälligt ödehus. Hus som för tillfället inte bebos eller nyttjas, men är i sådant skick att det troligtvis kommer att bebos inom rimlig tid. Bevakning vartannat år. Inga krav tills huset avses att bebos.

Hittas ingen slamavskiljare, markbädd/infiltration eller annan typ av efterföljande rening vid besök får krav ställas och bevis ska inkomma som styrker att avloppsanordningen håller god funktion för en eventuell ny bedömning.

Om det finns särskilda skäl (t.ex. boendes höga ålder) och belastningen bedöms som låg kan åtgärden att göra nytt avlopp skjutas upp tills en ny fastighetsägare tar över eller belastningen ändras.

Avgift

Den totala handläggningstiden för tillsyn av en avloppsanordning är 3,5 h. I denna tid ingår förberedelser, restid, tillsynsbesök, skrivelser och eventuell kontakt med parter. Avgiften sätts ned enligt nedan:

Avlopp med bedömningen	0-2	1 timmes handläggningstid
Avlopp med bedömningen	3	2 timmars handläggningstid
Avlopp med bedömningen	4-5	2 timmars handläggningstid
Avlopp med bedömningen	6a	0 timmars handläggningstid
Avlopp med bedömningen	6b	1 timmes handläggningstid